Bun de imprimat.
XLVIII. évf. Cluj, 1938. szeptember. 9. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: DR. BOROS GYÖRGY.

Mária királyné.

1505.Unitarian Theological School
Berkeley California

Library of the
PACIFIC UNITARIAN SCHOOL
FOR THE MINISTRY
Berkeley, California

Mária királyné.

1938 julius 19-ike egyik legnevezetesebb és legszomorubb eseménye volt: Mária királyné halála. A Felséges Asszony hosszabb idő óta szenvedett és több külföldi kórházban keresett gyógyulást. Legutóbb egy németországi orvostanár kezelte, de a kezelésnek nem mutatkozott eredménye. Mária királyné elhatározta, visszatér az országba. Sajnos, az utazás fáradalmait szervezete nem birta ki, sulyos vérzés keletkezett és ezért utközben Cernauțiban a királyné és kisérete 12 órás pihenőt tartottak. Innen Sinaia-ba szállitották a Felséges Asszonyt. Sajnos azonban, hiábavaló volt az orvosok minden tudása, Mária királyné meghalt.

Mária királyné halála gyászba boritotta Románia népét, a kormány azonnal részvéttáviratot intézett Őfelsége II. Károly királyhoz. A távirat a következő szöveget tartalmazta:

Mély fájdalommal állunk a koporsó előtt, melyben dicsőséges édesanyja nyugszik. S mint csekély enyhitést a mély fájdalomban, nyujtjuk át Felségednek tiszteletteljes részvétünk kifejezését.

Mária királyné halála után azonnal megtették a temetési előkészületeket. A Sinaia-i Peleș-kastélyban ravatalozták fel. A ravatal körül ezredének tisztjei állottak diszőrséget. A Peleș-kastélyban felállitott ravatal előtt a gyászoló polgárok tizezrei vonultak el, hogy utolsó bucsut vegyenek a szeretett királynétól. Sinaiából a királyi koporsót București-be szállitották és a közönség több napig vonulhatott el a ravatal előtt.

Mária királyné temetése az ország általános részvéte mellett 1938 julius hó 24-én, vasárnap történt meg Curtea de Argeș-ben a román királyi család temetkezésének helyén.

Mária királyné kiváló uralkodói erényekkel volt megáldva. Az ország életének minden megnyilatkozásában részt vett. A világháboru idején önfeláldozó ápolónői munkát is végzett. A háboru után tevékenyen kivette részét Románia ujjáépitéséből és életének utolsó pillanatáig érdeklődött a közügyek iránt. Mária királyné élete teljesen összeforrott Románia történetével s igy 63 éves korában bekövetkezett halála méltán boritotta gyászba az ország népét.

Nemcsak mint uralkodónő volt nagy az elhunyt királyné. Irodalmi munkássága az ország határain tul is a legnagyobb elismerésre talált. Nagyon szerette a természetet és a román tájakról művészi leirásai jelentek meg. A természet iránti rajongó szeretete olyan nagy volt, hogy végrendeletileg megható

intézkedést tett a szive pihenőhelyére vonatkozólag. Ugy rendelkezett, hogy szivét a Fekete-tenger partján levő balcici kastélyába helyezzék el márványurnában. Itt pihen a nagy királyné szive, aki népének igazi édesanyja volt, s akit őszintén gyászol egy ország népe. *M. N.*

„Adakozzanak!" „Adakozzunk!"

Az egyik egyházközség elhatározta: a templomot kijavittatja és új orgonát szerez be.

A kérdés az volt: miből? Adakozásra hivnak fel minden egyháztagot s e végből a templompersely fölé ezt irják:

Adakozzanak a templom és az orgona javára! A közgyülés ezzel az ügyet befejezettnek tekintette, elnökséget a határozat végrehajtásával bizta meg. Telik, mulik az idő. Sokan elolvassák a felszólitást, de mindenki csak szó és áldozathozatal nélkül tovább megy. Nemzetes megyebiró uram hiába nézegeti, zörgeti a perselyládát, ott semmit sem talált. — „Valamit tenni kellene Tiszteletes Uram, mert igy se nem javitunk, se nem orgonázunk. Ugy-e, igy van, Tanitó Ur?"

„Összehivjuk a Keblitanácsot, — szól a pap — majd ott megtárgyaljuk a dolgot." „Jó lesz biz'a, — mondja a kántor — mert már öregedik a hangom, hadd szóljon az orgona helyettem". Összeül az érdemes keblitanács, tanácskozik. Mindenki mond valamit, de a sok beszéd között, már teljesen más tárgyról kezdtek vitatkozni.

Amidőn a sok beszéd és a tanácsot adó pipafüst a legsürübben hömpölygött a levegőben, az öreg harangozó is bátorságot vesz, hadd szóljon ő is valamit.

Halljuk, halljuk, de rövidet huzzon ez egyszer.

Hát én amondó vagyok, — kezdi a beszédet — sem a templomra, sem az orgonára nem ad senki, mert nem jó az alapige.

A felirásból mindenki azt olvassa, még én is „adakozzanak". Igy nem ad senki. Ha nem sérteném meg az érdemes tanácskozásukat, irnák másképpen azt a cédulát. Talán igy jó lenne:

Adakozzunk a templom és az orgona javára.

Nem kell mondanom, hogy az öreg harangozó szavát mindenki megértette: az is aki iratta, megirta és aki elolvasta.

(Figyelő.)

Meghivó. A D. F. Egylet a Főtanács előtt való napon, október hó 1-én d. u. 5 órakor az Unitárius Püspökség kollégiumi disztermében tartja meg évi *rendes közgyülését*, melyre a tagokat tisztelettel meghivjuk. A hivatalos tárgysorozat: titkári és pénztárnoki jelentés, a megüresedett alelnöki állás betöltése. A műsor ünnepies részét a később kibocsátandó meghivóban fogjuk közölni. Az egyházköri egyleteket felkérjük, hogy jelentéseiket szeptember 15-ig küldjék be. *Az Elnökség.*

Az amerikai unitáriusok Csillag Szigete.

Bostontól az amerikai Unitárius Egyház központjától mintegy husz kilométerre, az Óceán közepében fekszik Csillag Sziget, ahol én ezuttali, amerikai tartózkodásom utolsó hat hetét töltöm.

Általánosan elismert tény az amerikai unitáriusok között, hogy ámbár Csillag Sziget évente csak junius 26-tól szeptember 15-ig áll az egyház szolgálatában, mégis a legfontosabb szerepet tölti be az egyház életében. Az egyház minden szervezete a Csillag Szigeten tartja évi korferenciáját. Csillag Sziget a találkozó helye az ifjuságnak, a Nők Szövetségének, a Férfi Szövetségnek, a lelkészi karnak, a nevelésügyi bizottságnak stb. Minden szervezet egy hétig konferenciázik az Isten szabad ege alatt, a tenger közepében a sziklák között.

Ezeken a konferenciákon nem évi beszámolók, nem titkári jelentések hangzanak el, de komoly, a mindennapi élet égető kérdései kerülnek megbeszélés alá. Minden konferenciázó tábornak megvan a maga mottoja, mely egy héten keresztül napi két előadásban kerül megbeszélés alá.

Hetenként mintegy 150—200 ember vesz részt a konferenciákon. És mindenki, aki a szigeten van, részt vesz az előadásokon, mert mit tehetne egyebet. Nincsen szinház, mozi, sétatér, csak egy kis kőből épült kápolna van a sziget közepén, hová minden reggel 9 órakor és este 10 órakor gyertyavilág mellett imádkozni hiv a harang szava . . . Béke, csend és szeretet uralja a szigetet a szó legnemesebb értelmében és ezt a hangulatot és légkört különösen értékelik a konferencia New-Yorkból, Chicagoból, Detroitból és Bostonból jött tagjai, hol a nagy város lármája és örökös rohanása után megpihennek.

Talán nem lesz érdektelen a Közlöny olvasóinak tudni, hogy e nyár folyamán amerikai unitárius hitrokonaik gyakran megemlékeztek magyar unitárius testvéreikről. Csillag Szigetéről gyakran ment izenet és üdvözlet az unitárizmus ősi szigetére, Transylvaniába.

Csillag Sziget szelleme, drága kincs az amerikai unitárizmus életében, mely a megujhodás, a megértés, a szeretet szellemét képviseli számukra és ők ezt a drágakincset, ezt a szellemet akarják megosztani velünk. Az amerikai és a transylvaniai unitárius egyház között a multban meg volt, a jelenben megvan és a jövőben is meg kell lennie a kapcsolatnak. De nekünk nem csak ami meg volt és meg van kell megtartani, hanem épitenünk, fejlesztenünk kell azt a kapcsolatot, mely minket erősit és az amerikai hitrokonainkat lelkesit.

Erő és lelkesedés a két legfontosabb eleme a hitépitő munkának. Mely barátságból erő és lelkesedés fakad, azon a barátságon Isten áldásának kell lennie.

Szánthó Vilma.

Teológiai Konferencia Bentveldben, Hollandiában.

A Szabadelvü Keresztények Nemzetközi Társulata julius 18—23 napjain tartotta meg évi Teológiai Konferenciáját az északi tengerparton fekvő Bentveldben, Hollandiában. A csodásan szép tengerparti nyaralóhelyen a Woodroke házban 12 nemzet képviseletében 81 képviselő jelent meg.

A konferencia célja az volt, hogy a szabadelvü keresztény vezetőknek segitséget nyujtson, megértve azt a nehéz helyzetet és azt a felelősséget, mely a szabadelvü keresztények vállaira nehezedik. S ezt ugy gondolja szolgálni, hogy a külömböző nemzetek szabadelvü keresztény vezetőit egymáshoz közelebb hozva, egymással megismertetve, alkalmat ad nekik, hogy gondolataikat, eszméiket kicseréljék, megvitassák azokat a lehetőségeket, próbálják megtalálni azokat az utakat, melyek a mai élet zürzavara és meglepetései között is biztos szövétnekként világitanak és mutatják az utat. Ezt a célt, amint egyik előadó is kifejtette, legjobban a Woodbroke ház előadó termében levő egyik szines ablak képe fejezi ki, ahol egy ifju nő és férfi karöltve indulnak el, maguk előtt magasan viszik a világosságot, mint egy égő fáklyát, mutatván az utat, mögöttük a szeretet és a megértés angyala adja áldását és fölöttük az ur lelke lebeg galamb formájában. A jelkép a világosság jelképe. Egy ilyen világosságot akartak találni a szabadelvü keresztény vezetők is, hogy hazájukba visszatérve, annak fényénél tudják vezetni Istenhez a már-már minden irányban elszéledt nyájat.

A konferencia fő témája, mely körül az előadások és viták tömörültek „A Szabadelvü Kereszténység jövője" volt.

A konferencia minden reggel istentisztelettel kezdődött, hol a külömböző nemzetek fiai angol, német és francia nyelven végeztek szolgálatot s az istentisztelet végén minden képviselő a maga nyelvén mondotta el a Miatyánkot.

Az első előadást a „Lelki Kereszténység a szabadelvü vallás ideálja" cimen Hermelink német tanár tartotta. Adams J. amerikai Meadville Teológiai Iskola tanára „A Szabadelvü Keresztény felfogás a kijelentésről és a vallásos tapasztalat" cimen tartott előadást. Kővári Jakab kénosi lelkész „A lelkész, mint ifjusági vezető." Marti P. svájci lelkész „A lelkész, mint vallástanitó". Dr. Mc. Lachlan a manchesteri Unitárius Teológia igazgatója „A Biblia formális és valóságos értéke a Szabadelvü Keresztények számára". Dr. Dexter, az amerikai unitárius társulat titkára „Mennyiben vehet részt és megengedhető-e a lelkésznek, hogy aktiv részt vegyen napjaink szociális kérdéseinek a megvitatásában". Dr. Bleeker, a nemzetközi szövetség egyik titkára „A fenomenologiai leirása a Szabadelvü Keresztény viták mai állapotának". Kovar cseh tanár „A szekularizált világnak a problémája a lelkész munkájában". W. d'Ag-

galier francia lelkész: „A lelkek gyógyitása". Dr. H. de Vos Hollandia, „A Szabadelvü Kereszténység és az Oecomonikus mozgalom". Dr. Van Holk, leideni egyetemi tanár és a nemzetközi társulat alelnöke „A lelki kereszténység jövője a kereszténység és a civilizáció legutóbbi fejlődéseinek világánál" cimen tartottak előadást.

Mindenik előadás után más és más vitavezető inditotta be a vitát, mely tekintettel az érdekes, mindenkit érdeklő, értékes előadásokra, nagyon tartalmas és tanulságos volt s nem egy esti előadás után történt meg, hogy éjjel 12 órakor is csak nehezen tudták bezárni a konferenciát.

Szombaton délelőtt istentiszteleten vettek részt a képviselők, ahol a prédikációt Dr. Schubring német lelkész mondotta.

A konferencia bezáró beszédet Dr. Van Holk alelnök ur tartotta, aki felhivta a képviselőket, hogy most, amikor egymásnak bucsut mondanak, tegyék azt melegebben, mint az előző években, szoritsák meg erősebben egymásnak a kezét, mert a mai bizonytalan időkben nem lehet tudni, hogy a jövő mit hoz, hogy vajjon mához egy évre ismét összegyülhetünk-e mindazok, akik most jelen vagyunk. Mindenki tegyen egy szent fogadalmat itt e helyen és bucsuzásnál egy pillantással juttassa is kifejezésre, hogy akármi történjék is, az élet szele bármerre sodor, minden tettünkben, minden gondolatunkban a szeretet, a testvéreinkért élni és küzdeni akaró szeretet fog vezetni.

A konfnrencián Magyarországból Józan Miklós püspöki vikárius, Ferencz József lelkész és neje; Romániából Kővári Jakab és Csifó Nagy László lelkészek voltak jelen.

* * *

A Nemzetközi Szadelvü Keresztény Ifjusági Szövetség julius 27—augusztus 1 napjain tartotta évi konferenciáját a leersumi erdőben elhelyezett Holland Szabad Keresztény Ifjuság táborozási helyén. Tiz nemzet fiai közül 18 csoport képviseletében 160 ifju jelent meg, hogy a vadon és a szabad élet örömeit élvezve, a világról teljesen megfeledkezve, vitassák meg azokat a kérdéseket, amelyek a mai ifjuságot érdeklik s amelyek előkészitik őket arra a nagy munkára, amely az ifjuságra vár, hogy a szeretet és megértés jegyében igyekezzenek felépiteni egy szebb, egy boldogabb és elégedettebb nemzetközi életet.

A konferencia egyik fő feladata az volt, hogy a Nemzetközi Ifjusági Szövetség alapszabályát ugy dolgozzák át, hogy az a mai kor követelményeinek megfeleljen és, hogy az minden nemzet ifjainak lehetőséget adjon a szép és fontos nemzetközi munkában való közremüködésre. Ennek az előkészitésére a konferenciát megelőzőleg 2 nappal egy nemzeti kiküldöttekből álló csoport dolgozott az uj alapszabály előkészitésén, mely tervezetet a közgyülés elé vittek, ahol az egyes pontok kimerető és részletes megvitatása után azt el is fogadták.

A konferencia julius 27-én esti istentisztelettel kezdődött, mely után a konferenciás tábor vezetője Dr. Heering örömmel üdvözölte a megjelenteket.

Előadásokat tartottak Dr. Buri svájci lelkész „A vallásos tekintély. Dr. Adams a Meadville Teologiai iskola tanára „A megközelités két utja : a germán és az angolszász típus". Dr. Kennet angol egyetemi tanár és Hoagland amerikai lelkész „A vallásos individualizmus és a társadalmi felelősség". Ferencz József pesti lelkész és Dr. Novak prágai tanár „A mi hozzájárulásunk az egyetemes egyházhoz". Stojanoff bulgár lelkész „A bulgár szabadkeresztény mozgalom". Dr. Novak „A cseh ifjusági munka". Bardocz Vilmos „A magyar ifjusági munka". Csifó Nagy László „A transilvaniai ifjusági munka". Hall Barbara az angol, Harrington az amerikai, Kirkegaard G. a dán ifjusági munka cimen tartottak értékes és érdekes előadásokat.

Julius 31-én vasárnap délelőtt istentisztelet volt, melyen az imát és a prédikációt Csifó Nagy László mondotta.

Vasárnap este egy hatalmas tábortüz körül gyült össze az ifjuság. A tábortüz meggyujtása volt az egyik legmeghatóbb szolgálat, melyet 10 nemzet kiküldöttei végeztek égő fáklyákkal, 10 külömböző irányból hozván a tüzet, hogy az egy nagy lánggá egyesüljön és égjen tovább az ifju szivekben és lelkesitse őket uj és áldásos munkák elvégzésére.

A tábortüz körül a nemzeti csoportok hazai számokkal szerepeltek.

Augusztus 1-én, hétfőn délelőtt Dr. Heering főtitkár és Cambell elnök tartották bezáró előadásaikat, felhiván az ifjuság figyelmét a nemzetközi vallásos munka fontosságára és kérve őket, hogy hazamenvén, mindenki a maga csoportjában lelkesitse és buzditsa az ifjakat és kérje meg őket, hogy dolgozzanak nemcsak a saját, hanem minden keresztény ifju érdekében.

A konferencia befejezése után hétfőn, augusztus 1-én, délután mintegy 80 tagból álló csoport 2 autóbuszon elindult, hogy megnézze Hollandia szépségeit. Ez a kirándulás egy hétig tartott, mely idő alatt holland barátaink nemcsak, hogy megmutatták hazájuk legszebb és legérdekesebb helyeit, hanem egyuttal megmutatták azt a szeretetet és lelkesedést is, ami a holland ifjuság szivében él s ami erőt ad nekik, hogy ifjusági munkájukat olyan szépen elvégezzék. *Csifó Nagy László.*

Kovács Ferenc

tiszteletbeli presbiter Bentid-Felsőbencéd községben aug. hó 10-én 82 éves korában meghalt. A megboldogult erős, munkás, önálló székely ember volt. A községi és egyházközségi ügyekben önzetlen munkával vett részt, az istentiszteleteknek buzgó látogatója volt. Nagy és méltán megérdemelt részvét kisérte a sirjába.

Fából harang!

Megemlékezni kivánok egy pár sorban a Jacodul-magyarzsákodi egyházközségnek arról a csaknem két és félévi kitartó munkájáról, mellyel beszerezte második nagy harangját.

1935 tavaszán sikerült a helybeli róm. kath. egyháznak főhatósági segéllyel a háboruba vitt harangjukat pótolni. Ez a harang nagyobb volt az unitáriusok meglevő harangjánál! Ugy hiszem ez a körülmény játszott közre, hogy a már meghatározott torony-épitést a hivek kivánságára egybehivott rendkivüli közgyülés elejtette és a harangláb kijavitása és a második harang ujra beszerzését határozta el.

Most már arról volt szó, hogy a meglevő 375 kg.-os (tiszta harang suly) harang mellé egy kisebbet vagy nagyobbat vegyünk. Eleinte többen — ismerve anyagi erőnket — a kissebb mellett foglaltak állást, de később, midőn Kedei Sándor akkori egyh. gondnok 30.000 L kölcsönt ajánlott fel három évre az egyházközségnek, mindenki vállalta a módja szerint reá eső rovatal évenként (két év) 50—200 L és $^1/_2$—4 véka szemes gabona megfizetését s igy egyhangulag egy nagyobb harang mielőbbi beszerzése lett elhatározva. A harangalap készpénz vagyona ekkor 565 L volt csupán. Ehhez hozzá vettünk az összes alapoktól mintegy 35.000 L kölcsönt, a Kedei S. gondnok 30.000 L-es kölcsönét s az első évi rovatalokkal együtt kifizettük azt a harangot, melyet az egyházközségi közgyülés megbizásából lelkész és gondnok 87.000 L-jel vásárolt az aradi „Hönig" cégnél, melynek tiszta súlya 500 kg., felszerelésével együtt 713 kg. Felszentelése is már 1935 dec. 22-én megtörtént. Megvolt a gyönyörü szép harang, de mellette állott mintegy 70.000 L-nyi adósság is.

Ebben az időben lett eladóvá egy 4 holdas erdő kitermelés végett s mindjárt az a gondolat kezdte foglalkoztatni az egyházközség nehány előljáróját (Koncz József, György Péter stb.), hogy vegyük meg, ha megfelelő áron megkapjuk és közmunkával való kitermelés és elszállitás után, hátha helyrebillenthetjük egyházunk vagyoni mérlegét. E gondolatot lelkésszel közölték a fentemlitettek s mindjárt az éppen itthon tartózkodó földbirtokoshoz el is mentek az eladási ár után érdeklődni. Az utolsó ár tudása után a még az nap összehivott rendkivüli közgyülés egyhangu beleegyezésével, egy kiküldött bizottság 22.000 L-jel megvásárolta az emlitett erdőterület kitermelési jogát egy éven belüli fizetési kötelezettséggel.

Ezzel az összeggel ujra csak szaporodott az adosságunk. De akkor megkezdődött a nagy munka és azóta minden évben, minden családból egy férfi 6 napon át volt köteles dijtalanul vágni a fát és minden igával rendelkező 20—25 km.-re fekvő eladási helyre 5—6-szor szállitani a fát. Ez év tavaszára a favágás befejeződött és az eddig elszállitott és eladott fából

kifizettük az erdő árát, köszönettel visszafizettük Kedei Sándor gondnok úrnak a kölcsönt, fedeztük az egyházközség kiadásait (évente 12—13.000 L), a kebli-alapoktól vett kölcsön nagyobb részét törlesztettük s a még fennálló rész törlesztésére bőséges fedezet ez év őszén eladásra kerülő még meglevő 51 öl (székely nagy öl) fa.

Sok volt a munka és az áldozat, mig a fából harang lett, de megnyugtató boldog érzés tölt el, hogy a hivek egyakaratából és önfeláldozó munkájából hirdeti az Isten dicsőségét.

Péterffi Mihály, lelkész.

A titok.

Ismerek egy jóságos, mindig mosolygó öreg bácsit. Ez arról hires, hogy soha, de soha nem jön haragba, pedig a foglalkozása ugyancsak ad rá okot. Megkérdeztem tőle egyszer, hogy mi az oka ennek a nagy türelemnek? Ezt felelte:

— Ez titok, de most az egyszer elárulom. Kis fiu korombban igen lobbanékony, hirtelen-haragú voltam. Haragomban azután nem igen válogattam a szavakat. Egyszer azt mondta édesanyám:

— Fiam, ha nagyon megharagitanak, mondd el előbb a Miatyánkot, csak azután szólj vissza.

— Megfogadtam az édesanyám szavát, megtartom még ma is. Mire elmondom a rövidke imádságot, elmulik a mérgem, nem szólok vissza haragosan, csak szeliden.

Próbáljuk meg mi is ezt, ha bántanak, ha ránk fognak valamit és ha bevált — ami egész biztos — gyakoroljuk!

Tanács.

Kiket szeretsz s akik szeretnek,
Ha bántanak, ha megsebeznek:
Ne haragudj rájok sokáig!
De öntsd ki szived' s ha letörléd
A fájdalom kicsordult könnyét:
Bocsáss meg! hidd enyhedre válik.

Oh egymást hányszor félreértjük,
Szeretteinket hányszor sértjük,
Bár szivünk éppen nem akarja.
Mi is talán vérzünk a sebben,
Nekünk is fáj még élesebben,
De büszkeségünk be nem vallja.

Ne légy te büszke, légy őszinte,
Hived legott azzá lesz szinte,
Oszlik gyanu, megenyhül bánat:
Oly váratlan jöhet halálunk!
S ha egymástól haraggal válunk:
A sirnál késő a bocsánat.

Gyulai Pál.

A jelen évi Főtanács október hó 2-án és következő napjain lesz. Kiemelkedő pontja lesz a püspök ur ünnepies beiktatása és az ifju papok felszentelése. Az E. K. T. a tárgysorozatot szabályszerü meghivóval kellő időben ki fogja bocsátani.

Alapitvány. *Dr. Gál Miklós* főgondnok a Cluj-kolozsvári Unitárius Kollégium kifestésére, rendbentartására 15.000 lej alapitványt tett. Az alapitvány nagyon hasznos és fontos célra jutott. Midőn hálás elismerésünket nyilvánitjuk az adományozó főgondnok ur iránt, felhivjuk az áldozatkész unitáriusokat a nemes tett követésére.

Olvasóinkhoz. *Ha a lap nem érkezik rendes időben, ha az olvasó lakást változtatott vagy a cim nem teljes: kérjük a szerkesztőséget erről értesiteni A posta kisebb városokon is megkivánja, hogy az utca és házszám pontosan fel legyen tüntetve.*

Dr. Gyergyay Árpád orvos-professzor, a világhirü orr-, fül- és gége-szakorvos a nyár folyamán több európai orvosi szakülésen előadást tartott orvosi kutatásainak eredményéről. Az előadásokat szakkörök nagy elismeréssel fogadták. Dr. Gyergyay professzor az orrban egy idegközpontot fedezett fel; ha ebbe a központba fecskendezik be az érzéstelenitő szert, a műtét végrehajtása alatt a beteg semmi fájdalmat sem érez. A szenvedő emberiségnek nagy áldás minden orvosi fölfedezés. Ime, mily boldogan és nyugodtan szánhatják rá magukat ezután a műtétre azok, akiknek ez szükségessé válik. Nem kell semmi fájdalomtól félniök.

A Nemzetközi Keresztény Ifj. Szövetség a nyári hollandiai gyülésen Csifó Nagy László központi szolgálatra beosztott lelkészt alelnökké választotta. Ifju kartársunknak sok szerencsét kivánunk a kitüntető uj munkakörben.

Lelkészköri konferencia. Tisztelettel értesitem lelkésztársaimat és a konferenciánk iránt érdeklődő közönséget, hogy ez évi lelkészi továbbképzésünk célját szolgáló konferenciánkat és ezzel kapcsolatosan évi rendes lelkészköri közgyülésünket folyó év szept. 29—okt. 1 napjain, illetve a Főtanácsot megelőző 3 napon fogjuk megtartani Cluj-Kolozsváron az Unitárius Kollé-

giumban. A konferencia kezdődik szept. 29-én (csütörtök) reggel 9 órakor. Konferenciánkat minden nap reggel istentisztelettel kezdjük és este zárjuk be. A Lelkészkör rendes résztvevő tagjai ez évben is a szokott ellátási segélyben részesülnek. Előzetes bejelentésre (a Cluj-kolozsvári Lelkészi Hivatal Calea Marechal Foch Nr. 9.) ingyenes szállást és a kollégiumi konviktusban napi 30—35 L-ért étkezést kapnak. A konferencián előadást tartanak: Zoltán Sándor, Simén Dániel, Kővári Jakab és Ekárt Andor lelkészek. Az istentiszteleten, mint lelkészek közremüködnek: Rázmán Mór, Erdő János, Máthé Sándor, Lőrinczi László lelkészek. Kérem a lelkészköri elnököket, szíveskedjenek a lelkészkörök évi működéséről szóló jelentéseiket Kővári Jakab lelkészköri jegyző (Chinuşu-Kénos, P. u. Mărtinus) és a tagsági díjakat Ekárt Andor lelkészköri pénztárnok (Cehețel-Csehétfalva, P. u. Cobateşti) cimére folyó év szeptember 15-ig beküldeni. *Pál Dénes, lelkészköri elnök.*

Lelkészi beiktató Diciosânmartin-Dicsőszentmártonban. Szép és felemelő ünnepe volt f. év aug. 14-én a Diciosânmartin-dicsőszentmártoni unitárius egyházközségnek. Ekkor foglalta el nagynevü elődjének, a nyugalomba vonult Id. Gvidó Bélának örökét Lukács Sándor, az egyházközségnek egyhanguan választott uj lelkésze. Már a kora délelőtti órákban a templom környékét nagy sokaság lepte el. A felügyelő gondnokok, esperes és lelkészektől kisért uj lelkészt a templom előtt Miklósi gondnok üdvözölte és szeretettel kérte, hogy midőn kinyitja a templom ajtaját s bevonul a szentélybe, legyen nekik világító fáklyájuk. Uj lelkész meghatódva vette át a kulcsot s igéretet tett, hogy a világosság felé igyekszik vezetni népét. Az istentiszteleten alkalmi szép ének- és orgonahangok elhangzása után Mátyus Gergely esperes felkérte Sándor Gergely Deaj-désfalvi lelkészt, hogy olvassa fel a lelkészi kinevezést. Uj lelkész esperes felhivására a szószékre ment, hol megható szavakkal s mély gondolatokkal emelte fel az imádság szárnyain a szomjuhozó lelkeket s kérte az egy igaz Istent, hogy legyen vezére és oltalmazója abban a nagy munkában, amelyet népéért vállalt. Majd Ézsaiás LV. r. 3 v. és Efézus IV. r. 3 versei alapján tartotta meg tartalmas és mély gondolatokban gazdag beszédét. Feltárta a lelkipásztor szerepét, azt a célt, mely felé haladnia kell, munkatért, ahol hiveivel együtt kell vinnie Jézus nehéz, de gyönyörüséges igáját. Hivta hiveit, hogy hajtsák oda füleiket, örömükben és bánatukban forduljanak hozzá, hiszen ő örök szövetséget akar kötni velök s mindannyiszor Isten áldását kéri érzéseikre és gondolataikra; végül lelki egységre hivta fel őket. Ezután Mátyus Gergely esperes lépett a szószékre, hol alkalmi szavait a gyülekezethez és lelkipásztorhoz intézte s őket kölcsönös megbecsülésre és egymás iránti ragaszkodásra buzditotta. Üdvözlések során először is az egyházközség és annak intézményei nevé-

ben üdvözölték az uj lelkészt, bizalmukról, ragaszkodásukról biztositották, valamint uj lelkész is őket. A záróének hangjai után a kulturházba vonult a gyülekezet, hol a Târnava-küküllői Unitárius Egyházkör, Lelkészkör, a város többi felekezetei, a város elöljárósága s a kulturintézmények nevében hangzottak el meghitt, testvéri szeretettől átitatott üdvözlések. A szép ünnepélyt egy 140 teritékes közebéd követte. Id. Gvidó Béla nyugalomba vonulásávaj egy darab történelem zárul le, egy mult. Az erős, törhetetlen férfit, a jelen és a mult közös találkozási mesgyéjénél látjuk, ahol tiszteletünk övezi. Az uj lelkipásztor felé bizalommal és reménnyel fordul ugy az egyházközség, valamint az egész egyházkör. Nagy felkészültsége s törhetetlen akaratereje nekünk kezesség, hogy munkáját Isten dicsőségére s az unitárizmus felvirágzására fogja végezni. Adja Isten, hogy ugy legyen, *M. S.*

Pályázati hirdetmény. A budapesti unitárius egyházközség 1938 évi junius hó 9-én tartott közgyülésén hozott határozat alapján pályázatot hirdet az ujonnan rendszeresitett *kántori* (énekvezér) állásra. Az állásra pályázhat unitárius vallásu, és kántori, vagy ennél magasabb zenei képesitéssel biró feddhetetlen életü egyháztag. *A megválasztott kántor köteles: a)* a budapesti egyházközség templomaiban, püspöki vikárius rendeletére más egyházközségekben is — istentiszteletek alkalmával az éneket vezetni és az orgonázást végezni, az egyházi énekeket a presbiterium által meghatározott időben iskolában járó tanulóknak és a felnőtteknek is tanitani, azokkal gyakoroltatni, énekkart szervezni és vezetni; más egyházi szolgálatoknál (esketés, temetés) szükség szerint a kántori teendőket ellátni; *b)* egyházi vegyeskart szervezni egyházi-, magyar és székely dalok művelésére, valamint temetési énekkart is; *c)* egyházigazgatási feladatok végzésében, hivatalos elfoglaltságának mértékéhez képest segédkezni: a lelkész törvényszerü utasitásait követni. *A kántor javadalmazása:* 1. évi kettőezernégyszáz (2.400) pengő fizetés és évi hatszáz (600) pengő lakáspénz, mely összeget előlegesen havi egyenlő részletekben az egyházközség pénztára fizeti ki; 2. esketések és temetések alkalmával az érdekeltek által a kántor részére juttatott dijak, valamint az énekkar előadásai és szereplései alkalmával befolyó tiszta jövedelem 50%-a; 3. más egyházközségekbe való kirendelése alkalmával készkiadásainak megtéritése. A pályázni szándékozó köteles sajátkezüleg irt és aláirt pályázati kérvényét **1938 évi szeptember hó 15-én d. e. 12 óráig** személyesen vagy postán ajánlott levélben a következő cimre beadni, illetve beküldeni: *Unitárius lelkészi hivatalnak Budapest, V. Koháry-u. 2—4 szám, II. emelet.* A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: születési- esetleg házassági bizonyitványt, tanitói és kántori vagy ennél magasabb zenei képesitést igazoló oklevelet, ha a pályázó alkalmazásban van, felettes hatóságának szolgá-

lati bizonyitványát annak igazolásával, hogy a pályázó fegyelmi vagy bünvádi eljárás itélet hatálya alatt nem áll. Az elkésve és kellőleg fel nem szerelt pályázatok figyelembe nem vétetnek. Az egyházközségnek jogában áll a pályázót a választás előtt próbaéneklésre és orgonázásra meghivni. E meghivásnak eleget nem tevő pályázó a jelölésnél mellőzhető. A választást a presbiterium jelölése alapján az egyházközség eszközli e célra összehivandó rendkivüli közgyülésen. A megválasztott jelölt megbizatása ideiglenes jellegü és annak hatálya csak egy évi próbaidőre szól. A próbaidő letelte után a véglegesités kérdésében az egyházközség közgyülése határoz. A nem véglegesitett pályázó az őt egy évi próbaidőre megválasztott egyházközséggel szemben semmiféle cimen jogigényt nem támaszthat. Budapest, 1938 VII. 29. *Józan Miklós* lelkész, elnök, püspöki vikárius.

Adakozás a Baraolt-baróti unitárius templomra. A baraolti-baróti unitárius templomra ujabb adakozások történtek, amelyekért az egyház vezetősége hálás köszönetet mond. Kérve az egy örök Istenünket, hogy végtelen nagy gondviselésével őrködjék a nemes szivű adakozók felett. Az ujabb adakozások a következők: Csongvay Dénes bădeni-bágyoni igazgató-tanitó 500 L, Dopca-datki unitárius egyházközségből utólag begyült 570 L. Gyallai-Pap Domokos Cluj-Kolozsvár 100 L, Dr. Barabás Endre Budapest 100 L. Ezen a helyen még meg kell emlékeznünk azokról a jelentősebb összegekről, amelyek a májusi számból tévedésből kimaradtak: Dr. Boros György és néhai neje 500 L, Vári Albert teol. akad. tanár 500 L, Teológiai tanári kar 500 L. (Megjegyzendő, hogy ezen kivül mindenik teológiai tanár még 100—100 L-t adományozott). Özv. Kádár Sándorné Brașov-Brassó 500 L, Dr. Gyergyai Árpád 300 L, Dr. Fikker János plaești-kövendi lelkész 300 L. Mivel lelkész a jelenlegi törvények értelmében egyelőre nem tud megint gyüjteni menni, ujból megkérjük unitárius testvéreinket, hogyha erre a szent és nemes célra adakozni szeretnének, szivesked-jenek adományaikat az alábbi cimre küldeni: Parochia unitariană Baraolt, Jud. Treiscaune. *Késmárky Miklós*, lelkész.

Adományok a Jobageni-jobbágyfalvi templomra. Az „Unitárius Közlöny" f. évi julius havi 7. sz.-ban egy kedves és majdnem pontos beszámoló jelent meg a Jobageni-jobbágyfalvi templomszentelésről, amiért én hálás köszönettel tartozom ugy a krónikásnak, mint a szerkesztőségnek. A nagyobb adományok megemlitésénél azonban tévedés történt, aminek kiigazitását kérem az alábbiak alapján. Templomépitésre adományoztak: Nagy Jenő ny. jegyző 14,347 L, Máthé Zsigmond lelkész 13,195 L, Boros Mózes tanitó 9,041 L, Balog Pál gondnok 8,000 L, Nagy Lajos 5,848 L, Nagy Sándor 4,869 L, László György 4,175 L, Kocsis Lajos 4,113 L, Fazakas M. György 3,423 L, László Ferenc 3,350 L, Balog Lajos 3,000 L. — 2,000 L-en felül adományoztak a hivek kö-

zül 6-on, 1,000 L-en felül 14-en, 500 L-en felül 23-an, 100 L-en felül 47-en, 100 L-en alul 14-en. Az összes adományok értéke 148,260 Lei. *Máthé Zsigmond, lelkész.*

Statisztika a Diciosânmartin-dicsőszentmártoni unitárius egyházközségből. A dicső multtal biró diciosânmartini-dicsőszentmártoni egyházközségünkben 100 év alatt (1838—1937 dec. 31-ig) született 2001, meghalt 1447 lélek. Igy a természetes szaporodás 554 lélek. 100 év alatt egy éves korában meghalt 379 gyermek. 100 év alatt az egyházközségnek 3 lelkésze volt Barrabás Sámuel (1823—1861), Rédiger Árpád (1862—1894), Gvidó Béla (1894 jun. 3-tól 1938 április 1-ig). Az egyházunkban 50 évet szolgált Gvidó Béla 44 évig volt Diciosânmartin-Dicsőszentmártonban lelkész-esperes. Az ő működése alatt 932 keresztelés, 175 esketés, 664 konfirmálás és 668 temetés történt. Hozzánk átállott 34, tőlünk 26 lélek tért ki.

Püspök úr a tartományi királyi helytartónak a beiktatóján. Aug. 19-én volt méltó ünnepiesség keretében Hanzu királyi helytartónak a beiktatása Cluj-Kolozsváron. Ezen az ünnepélyen jelen volt a többi magyar egyházak fejeivel együtt Dr. Varga Béla püspök úr is. A királyi helytartó a kisebbségekre vonatkozóan ezeket mondotta: „A jóakaratból fakadó megértő magatartást fogok tanusitani a kisebbségi lakosság iránt. Az lesz a célom, hogy a gyülölet vagy az egyenetlenség minden okát eltüntessem és a biztositott nyugalom légkörében össze akarom fogni ennek a kerületnek minden rendelkezésre álló erejét, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül, az általános megerősödés nagy munkájában". A püspök úr és más magyar egyházak fejei Ófelsége és az állam iránt való hódolat szellemében mondottak beszédet, amit a kormányzat és a román lapok megértéssel és méltánylással fogadtak. Jó reménységgel nézünk a jövőbe!

Kovács Kálmán az „Uj iskola" igazgatója. A napilapokból éppen lapunk zártakor értesültünk arról az örvendetes sikerről, melyet Kovács Kálmán volt Cluj-kolozsvári tanár és püspöki titkár Budapesten elért. Egy reformiskola igazgatójává nevezték ki. Kovács Kálmánt nem kell olvasóközönségünk előtt méltányolni; az ő nagy tevékenységét ismeri közöttünk mindenki. Mostani sikeréhez őszinte szivvel gratulálunk.

Az Albeşti-fehéregyházi Petőfi-ünnepélyről a napi lapok részletes tudósitásokat hoztak. Örömmel olvastuk, hogy *Izsák Domokos* Benţid-benczédi gazda, egyletünk tagja és lapunk munkatársa saját költeményének elszavallásával rendkivül nagy sikert ért el.

Egyházköri választások. Sz. T. szerint az egyházköri tisztikart, kivéve a felügyelő-gondnokokat 6 évre választják. A jelen évben a tisztujitások már megtörténtek s ezekről lapunk terjedelméhez mérten röviden be is számolunk. 1. *Cluj-Dâbăca-kolozsdobokai egyházkörben* Ürmösi Károly esperes kijelentette,

hogy a tisztséget tovább nem vállalja. A tisztikart a következőkben választották meg: esperes: Barabás Béla aiudi-enyedi lelkész, jegyző: Fülöp Elemér chidea-kidei lelkész, közügyigazgató: Komjátszeghi Géza bihori-bihari lelkész. — 2. *Turda-Aireş-aranyostordai egyházkörben* a tisztikar: új felügyelőgondnok: Dr. Tamás István, Iara-járai ügyvéd, esperes: Árkosi Tamás, corneşti-sinfalvi lelkész, jegyző: Gombásy János văleni-aranyosgyéresi lelkész, közügyigazgató: Gál Gyula colţeşti-torockószentgyörgyi lelkész, pénztáros: Biró István bădeni-bágyoni lelkész. — 3. *A Mureş-marosi egyházkörben.* Esperes: Halmágyi János tgmureş-mvásárhelyi lelkész, jegyző: Bedő Árpád Isla-iszlói lelkész, közügyigazgató: Fülöp Zoltán vadu-vadadi lelkész, pénztáros: Pap Gyula troiţa-szthárom ságí lelkész. — 4. *Odorhei-udvarhelyi egyházkör.* Esperes: Bálint Ödön Crăciunel-karácsonyfalvi lelkész, jegyző: Vári Domokos Sân-Paul-szentpáli lelkész, közügyigazgató: Simén Domokos Mereşti-almási lelkész, pénztáros: Fazakas Jenő Rareş-recsenyédi lelkész. — 5. *Alba de sus-Felsőfehér egyházkör.* Esperes: Kelemen István Racoşul de sus-felsőrákosi lelkész, Fekete Lajos Ormeniş-ürmösi lelkész, közügyigazgató: Szén Mihály Dopca-datki lelkész, pénztáros: Fülöp Árpád Hoghiz-hévizi lelkész. — 6. *A Treiscaune-háromszéki egyházkörben:* Esperes: Kovács Lajos Braşov-brassói lelkész, jegyző: Rostás Dénes Calnic-kálnoki lelkész, közügyigazgató: Gál Mózes Sâncraiu-szentkirályi lelkész, pénztáros: Benedek Gábor Chichiş-kökösi lelkész. — 7. *A Târnava-küküllői egyházkörben* történt választásokról már a májusi számban megemlékeztünk. Most azzal kell kiegészetünk, hogy a Dr. Pálffy Ferenc halálával megüresedett felügyelő-gondnoki tisztet Dr. Vajda Béla bankigazgatóval töltötték be. — 8. *Az I. G. Duca-székely-kereszturi egyházkörben* az egyházköri közgyülés lapunk zártáig még nem volt meg. Jövőkor erről, valamint a Dávid Ferenc Egylet nyári közgyülésekről megemlékezünk.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába junius 20-tól augusztus 20-ig *tagsági díjat fizettek:* Hurubás János Mujna, Fodor István, Özv. Florer Józsefné, Szathmári Gábor Cluj, Unitárius Egyházközség Câmpia-Turzii, Bardóc Béla Ticoşul-Nou, Kiss Tihamér Adămuş, Sófalvi Domokos Cecheşti, Taar Géza Aita-Mare, Fülöp Elemér Chidea, Filep Andor Icland, Halmágyi János Tg.-Mureş, Máthé Zsigmond Mitreşti, Késmárki Miklós Baraolt, Nagy Sámuel Şărmaş, Szent-Iványi Sándor Cluj, 1938-ra, Ajtay János Cluj 1937-re, Bedő Albert, Szász Rachel Cluj, Gergely Istvánné Baraolt, Benedek Gábor Chichiş, László Balázs Soard, Csutak Józsefné Vânători 1937—1938-ra, Nagy Sándor Aldea 1937—38-ra (80 L), Lőfi Ödön Belin 1936—38-ra (150 L), Szász Dénes Bezid 1934—1937-re (155 L), Ifj. Pál Dénes Bodogaia 1935—38-ra (200 L), Lőrinczy László Cadaciu 1935—38-ra, Kiss Jenő Comaneşti, Gyulay Árpád Corund, Pál Tamás Dâmbău 1935—1938-ra (200—200 L), Sándor Gergely Deaj 1929—1938-ra (575 L), Szén Mihály Dopca 1936—38-ra (150 L),

Utő Lajos I. G. Duca 1934—1938-ra (340 L), Katona Ferenc Firănuş 1935—38-ra (200 L), Kovács Domokos Găleşti 1935—38-ra (235 L), Bálint Albert Ghipeş 1936—38-ra (150 L), Major Sándor Hărănglab 1933—38-ra (320 L), Pap Zsigmond Inloceni 1935—38-ra (200 L), Kiss Sándor Ioneşti 1937—38-ra (80 L), Péterfi Mihály Jacodul 1936—38-ra (150 L), Pethő Kálmán Maiad 1935—38-ra (200 L), Pálffy Albert Medişor 1933—38-ra (320 L), Török Elek Nicoleni, Fekete Lajos Ormeniş 1935—38-ra, Bedő Miklós Petreni 1934—38-ra, Kelemen István Racoşul de Sus 1934—38-ra (270 L), Sebe Ferenc Sânmiclăus 1934—35-re (82 L), Vári Domokos Sânpaul 1934—38-ra, Csongvay Lajos Sânvaşi 1935—38-ra, Antonya Mihály Suatu 1936—38-ra, Máthé Sándor Secueni 1935—38-ra (200 L), Pál Dénes Şimoneşti, Pap Gyula Troiţa, Péter Ödön Turdeni 1935—38-ra (200—200 L), Székely Kelemen Valea-Crişului 1936—38-ra (150 L), Dobay Islván Varghiş 1936—39-re (174 L), Mátyus Gergely Seuca 1935—37-re (150 L), Unitárius Egyházközség Goagiu 1937—38-ra (128 L), Biró Lajos Goagiu 1935—38-ra, Nagy Béla Sighişoara 1929—32-re (200 L), Fazakas Béla Abrud 1935-38-ra (200 L), Gombási János Văleni 1934—37-re (200 L), Buzogány Kálmán Comşeşti 1936—38-ra (160 L), Weress Béla Petroşeni 1934—38-ra, Gálfi András Mihai Viteazul 1937—38-ra (100 L), Gál Gyula Colteşti 1932—38-ra, Bodóczy Sándor Tureni 1935—37-re, Kovács Domokos Găleşti 1938-ra (5 L), Sebe Ferenc Sânmiclăuş 1935—36-ra (122 L), Szathmári Ludovic Oraviţa 1938-ra (100 L), Barabás Béla Sântionlunca 1937—38 (158 L). — *Előfizetői dijat fizettek:* Egyed Miklós Cuciulata, Patakfalvi Piroska Boroşneul-Mare, Hajmássy István Sărmaşel, Gothárd Sándor Goagiu 1938-ra, László Mihály, Nagy Ferenc, Balázs Jánosné Varghiş 1936-ra, Máthé Zsuzsánna Varghiş 1935—36-ra, Györffy Polixéna Dârjiu 1937—38-ra. — *Alapitói dijat fizettek:* Botár Andor Câmpia-Turzii 1000 L-t, Rostás Dénes Calnic 380 L-t, Biró Izsák Călăteni 400 L-t, Fülöp Árpád Hoghiz 400 L-t, Finta Józsefné Târgul-Secuilor 200 L-t, Kádár Lajos Sibiu 400 L-t, Simén Dániel Lupeni 100 L-t, Kelemen Imre Ocland 300 L-t.

Cluj, 1938 augusztus hó 20-án. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági dija 60 lej. A D. F. E. örökös alapitói dija 1000 lej. A rendes- és alapitó-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési dij csak a Közlönyre jogosit. Kivánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s dijait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági dijait rendezte. Előfizetés külföldre 90 lej. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros cimére küldendő Cluj, Calea Marechal Foch 12.

Az „Unitárius Közlöny" megjelenik havonta.

Felelős szerkesztő: Benczédi Pál, Cluj, Colegiul Unitarian.

Tipografia „Pallas" könyvnyomda Cluj, Strada Vlăhuţa 3.